

Pavel Rychetský: Ústavní soud má vždy pravdu, i když se mýlí.

„Některé problémy českého ústavního soudnictví.“ Název přednášky předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského již předznamenával, co se bude na další z odborných akcí spolku českých právníků Všehrd řešit. Téma pro budoucí právníky potřebné a budoucími právníky žádané. Pavel Rychetský do posledního místa zaplnil aulu pražské právnické fakulty. Mezi přihlížejícími byli nejenom studenti, ale i právníci z praxe a významní teoretici.

Pavel Rychetský nejprve přiblížil (a mnohým zopakoval) historii. To, jak ústavní soudnictví vzniklo. Připomněl rok 1880, kdy byl v prezidentských volbách v USA poražen prezident John Adams Thomasem Jeffersonem. Adams se obával změny zahraniční politiky nově nastupujícím prezidentem, a proto jmenoval 59 federálních soudců. Některým se ale nepodařilo doručit jmenovací dekret a nebyli jmenováni. Čtyři z těchto soudců se rozhodli domáhat svého práva prostřednictvím žaloby k Nejvyššímu soudu. Chtěli, aby soud vydal příkaz, který uloží jmenování těchto soudců. Došlo tak k jednomu z nejznámějších případů: Marbury v. Madison. Příklad vyústil v doktrínu, podle které žádný soud není povinen respektovat obyčejný zákon, pokud se domnívá, že v konkrétní kauze odporuje Ústavě. Nemůže ho zrušit, pouze suspendovat. Došlo tak k založení „roztroušeného ústavního soudnictví“. Tento typ na evropském kontinentu ale není. U nás totiž doktrinální prameny založili filosofové. Významnou roli sehrálo také české ústavní soudnictví. První Ústavní soud na našem kontinentu byl totiž právě ten Český (založila ho Ústava z roku 1920). „Na papíře“ vznikl o tři dny dříve než rakouský, který ale začal fakticky fungovat dřív. Oba soudy položily základ evropskému ústavnímu soudnictví, které není (na rozdíl od anglo-amerického) roztržštěný.

Pavel Rychetský se pak začal věnovat českému Ústavnímu soudu. Jak je všem právníkům známo, jde o nejvyšší orgán ochrany ústavnosti, o exkluzivní a výlučný orgán pro ochranu lidských práv a svobod. Pavel Rychetský tvrdí, že jej nelze zařadit do klasické triády mocí. *„Jde sice formálně o „soudní moc“, ale Ústavní soud je nadán kompetencí kontroly ústavnosti právního řádu. Je ale unikátní, protože už zrušil i ústavní zákon. Nepochybně je tedy orgánem s kompetencí derogovat jakoukoliv normu, o které soudí, že odporuje ústavnímu pořádku.“* řekl Pavel Rychetský a pokračoval tím, že Ústavní soud jako orgán soudního typu nemůže sám iniciovat řízení. Probíhá před ním kontradiktorní řízení. Jde také o výlučně kasační soud, může „potvrdit“ nebo „zrušit“. Má také výlučnou derogační kompetenci vůči všem třem mocem. *„Takže jsou zde racionální důvody o úvahách, zda není systém, ve kterém žijeme vychýlený. Zda nejde o „soudcokracii, soudcovský stát“.* Ale o tom tu vůbec nechci mluvit. Každý má právo na svůj názor. O čem chci mluvit, jsou problémy výkonu kompetencí.“ uzavřel otázku triády mocí.

Následný blok předseda Ústavního soudu věnovat kontrole právních norem. Připomněl rozdělení na abstraktní a konkrétní. „*Ta je zajímavější, za každým návrhem je živá kauza.*“ řekl. Kontrola legitimacy, ústavnosti procedury přijetí normy a její vyhlášení je první krok. Materiální posouzení napadené normy pak druhý. Zde je dle Pavla Rychetského problém, že Ústavní soud rozhoduje ve sboru. A ona hranice prosté nezákonnosti a protiústavnosti může být pro každého soudce být jiná. Hlavní metodou je test proporcionality napadené normy. Pokud Ústavnímu soudu nezbyvá než zrušit normu, pak nastane problém, zda zrušit okamžitě, nebo publikací ve sbírce rozhodnutí, anebo odložit účinnost. Dle Pavla Rychetského je zde také úvaha o tom, že by Ústavní soud mohl zrušit normu ex tunc (to už udělal jednou - u norimberských zákonů).

Předseda Ústavního soudu se pak věnoval mezerám v zákoně. Ty Ústavní soud řeší svými aditivními výroky. Například právo na obhajobu má přednost před státním tajemstvím (lidské právo je vážnější). Ale nelze se spoléhat na to, že vláda a parlament využijí časového prostoru pro novou úpravu. Je zde nebezpečí porušení lidských práv pro nečinnost Parlamentu a tedy neexistence právní normy - snaha řešení výkladem nebo zrušením. Připomněl také, že soud není vybaven kompetencí výkonu rozhodnutí. Pokud norma pozbude účinnosti během rozhodování Ústavního soudu, řízení by mělo být zastaveno. Podle zrušeného ustanovení se stále může ještě postupovat, posuzuje se podle práva platného v době vzniku dané normy. Pavel Rychetský znovu připomněl problém u materiálního posouzení napadené normy, a to zda došlo pouze k nezákonnosti, nebo k ústavnímu porušení. „*Ústavní soud se nezabývá protizákonností.*“ řekl. Otázkou je také to, co už je zásahem do práv chráněných Ústavou.

Návrhů na přezkum ústavnosti normy je podáváno asi 60 ročně, individuálních ústavních stížností je více než 3 500. To je vysoké číslo a předseda Ústavního soudu si postěžoval, že se většina času se tráví nad tím, proč Ústavní soud nesoudí.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)

- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)